

Διάλεξη 11: Δέντρα I - Εισαγωγή σε Δενδρικές Δομές Δεδομένων

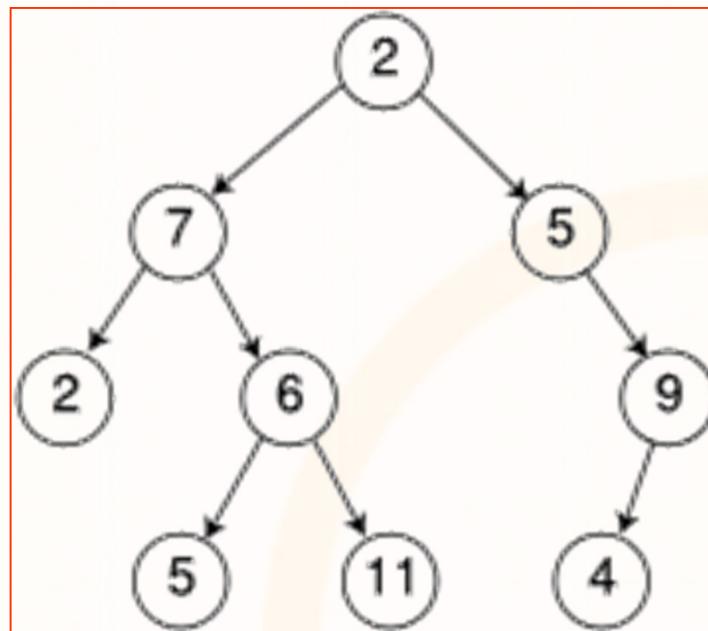
Στην ενότητα αυτή θα μελετηθούν τα εξής επιμέρους θέματα:

- Εισαγωγή σε δενδρικές δομές δεδομένων,
- Ορισμοί και πράξεις
- Αναπαράσταση δενδρικών δομών δεδομένων στη μνήμη
- Διάσχιση Δέντρων

Διδάσκων: Παναγιώτης Ανδρέου

Δέντρα

- Μέχρι τώρα μελετούσαμε γραμμικές δομές δεδομένων (linear data structures) π.χ. Stacks, queues, arrays, lists, κτλ
- Σε αυτή την ενότητα θα μελετήσουμε δενδρικές δομές δεδομένων (δηλαδή μη-γραμμικές δομές)
- **Δένδρο** είναι ένα σύνολο **κόμβων (κορυφών)** που συνδέονται από ακμές (ή τόξα).

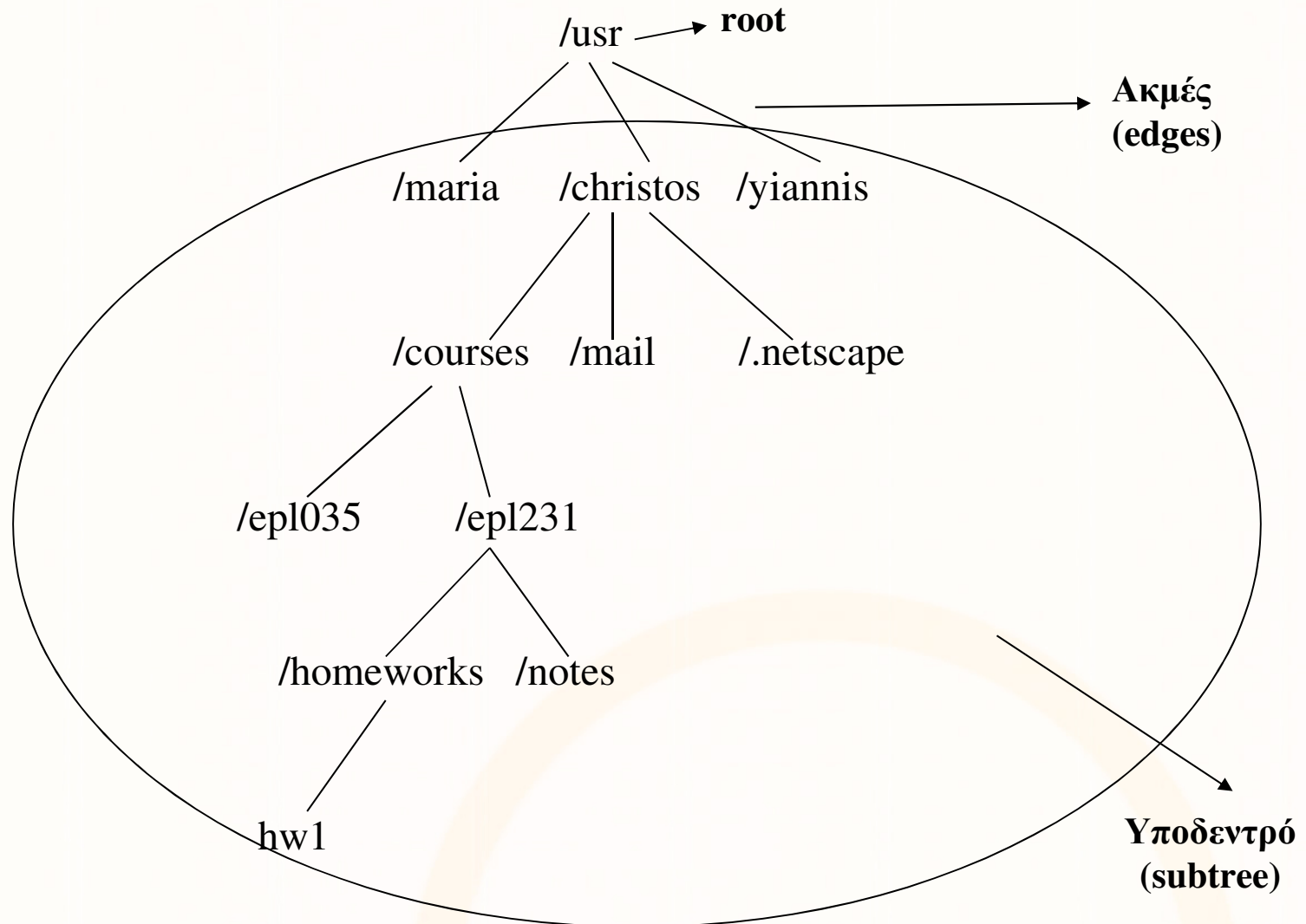

Δέντρα

Δένδρο είναι ένα σύνολο **κόμβων (κορυφών)** που συνδέονται από **ακμές (ή τόξα)** με τον ακόλουθο αναδρομικό ορισμό:

1. Ένα δένδρο είναι είτε κενό ή
 2. αποτελείται από:
 - **μια ρίζα (root)**, δηλαδή ένα κόμβο στον οποίο δεν καταλήγουν αλλά μόνο ξεκινούν ακμές, και
 - **0 ή περισσότερα υποδένδρα** T_1, T_2, \dots, T_k , το καθένα ξεχωριστό από τα άλλα και από τη ρίζα. Υπάρχει μια ακμή από τη ρίζα στις ρίζες των T_1, T_2, \dots, T_k .
- Από κάθε κόμβο ξεκινούν 0 ή περισσότερες **ακμές (edges)**.
 - Σε κάθε κόμβο καταλήγει μία μόνο ακμή (αλλιώς θα είχαμε μια άλλη δομή – τον γράφο)
 - Στη ρίζα δεν καταλήγει καμιά ακμή.

Παράδειγμα 1: Οργάνωση Μονοπατιών σε ένα OS

Παράδειγμα 1 (συν.)

Υποθέστε ότι χρησιμοποιούσαμε μια γραμμική δομή (π.χ. ένα πίνακα) για την αποθήκευση των διάφορων μονοπατιών

/usr/maria

/usr/christos

/usr/christos/courses

/usr/christos/courses/epl035

/usr/christos/courses/epl231

/usr/christos/courses/epl231/homeworks

/usr/christos/courses/epl231/homeworks/hw1

/usr /christos/courses/epl231/notes

/usr /christos/mail

/usr /christos/.netscape

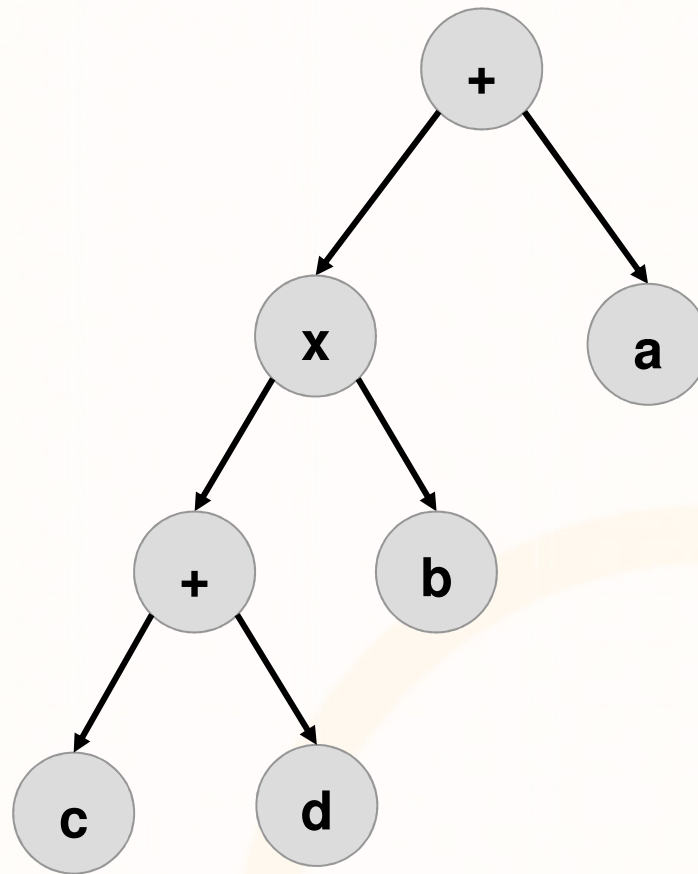
/usr /giannis

Μειονεκτήματα

- Καταλαμβάνουμε πολύ χώρο → Επαναληπτική αποθήκευση μονοπατιού
- Η αναζήτηση κάποιου στοιχείου χρειάζεται $O(n)$ (n μέγεθος λίστας)
- Στα δένδρα τα δεδομένα είναι 'καλύτερα' οργανωμένα ώστε οι διαδικασίες αναζήτησης, εισαγωγής και εξαγωγής κόμβου να είναι πιο αποδοτικές ($O(\log n)$).

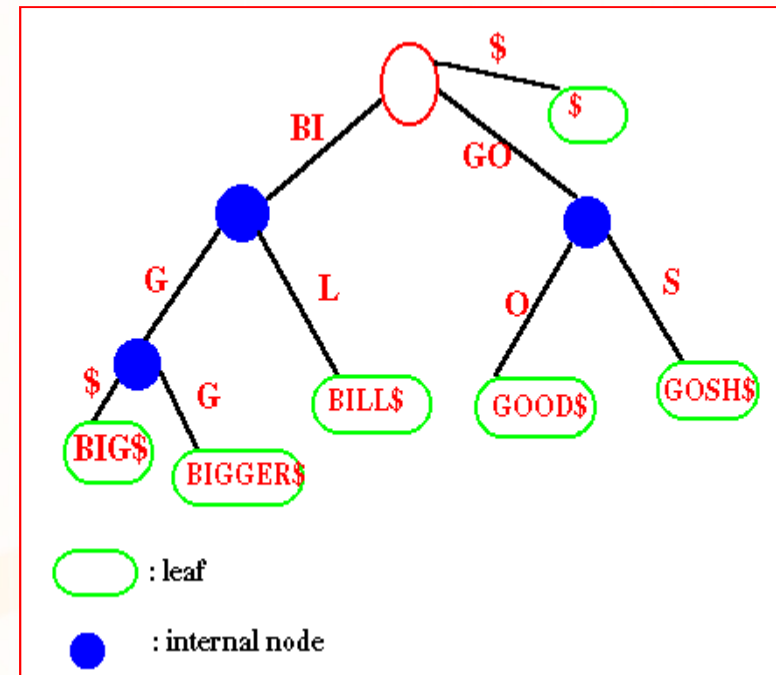
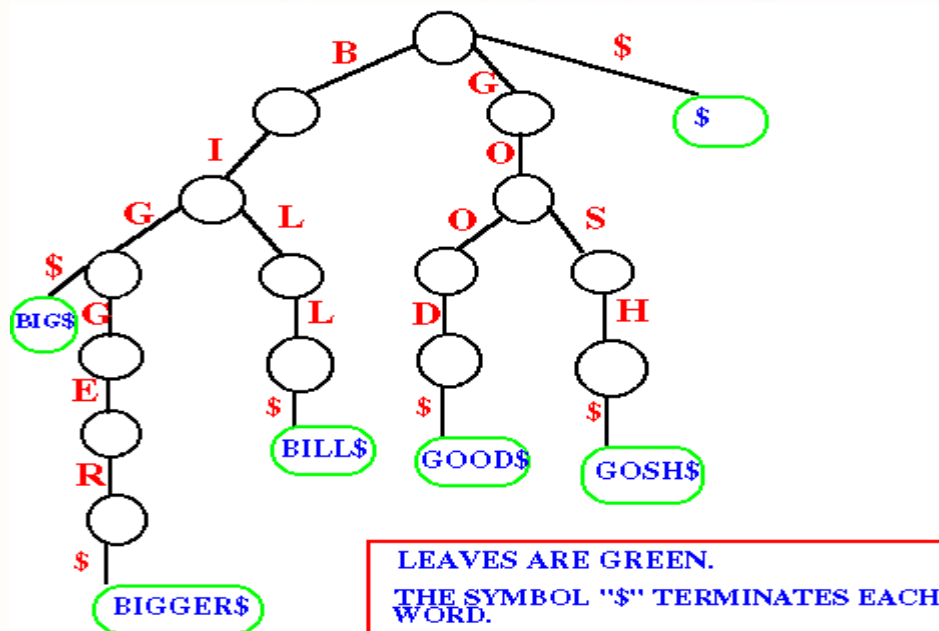
Παράδειγμα 2: Αναπαρ. Αριθμ. Παραστάσεων

$$a + b \times (c + d)$$

Παράδειγμα 3: Suffix Trie (ReTrieval)

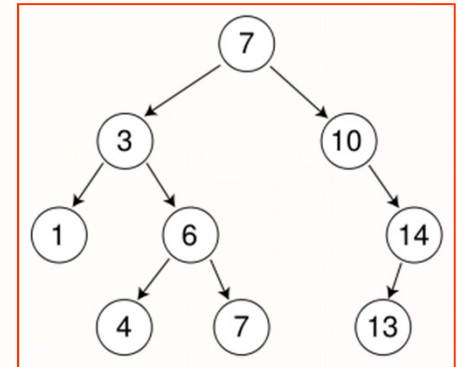
- Μπορούμε να κρατήσουμε ένα μεγάλο λεξικό στην μνήμη του υπολογιστή και να κάνουμε αναζητήσεις για λέξεις αποδοτικά

PATRICIA Trie: Κάθε ακμή περιέχει 1 ή περισσότερους χαρακτήρες (συμπίεση)

Ορισμοί

- Όταν υπάρχει **ακμή** από ένα κόμβο **u** σε ένα κόμβο **v** τότε ο **u** είναι ο **πατέρας** ή ο προκάτοχος (**parent**) του **v**, και ο **v** είναι **παιδί** (**child**) του **u**.
- Η ορολογία αυτή γενικεύεται ώστε να μιλούμε για **προγόνους** (ancestors) και **απογόνους** (descendants) κόμβων.
- Κόμβοι που έχουν τον ίδιο προκάτοχο ονομάζονται **αδέλφια** (**siblings**)
- Κόμβοι που δεν έχουν παιδιά λέγονται **φύλλα** (leaves). Οι υπόλοιποι λέγονται **εσωτερικοί** (non-leaves - branches).
- **Βαθμός (degree) ενός κόμβου** είναι ο αριθμός των παιδιών του.
- **Βαθμός ενός δένδρου** είναι ο μέγιστος από τους βαθμούς των κόμβων του.
- **Δένδρα βαθμού n** λέγονται **n-αδικά**. Δένδρα που χρησιμοποιούνται συχνά είναι τα δυαδικά (binary), τετραδικά (quadtrees), οκταδικά (octtrees).

Parent(6) => 3

Sibling(1) => 6

Leaves = {1,4,7,13}

Non-leaves={3,6,7,10,14}

Root={7}

Degree(Tree)=2

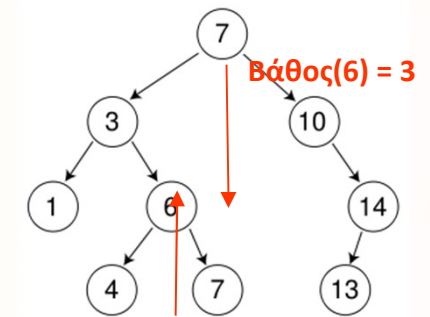
degree(14) = 1

Βάθος και ύψος ενός δένδρου

- **Βάθος ενός κόμβου (Node Depth)** (ή επίπεδο Level)

=> αριθμός προγόνων + 1.

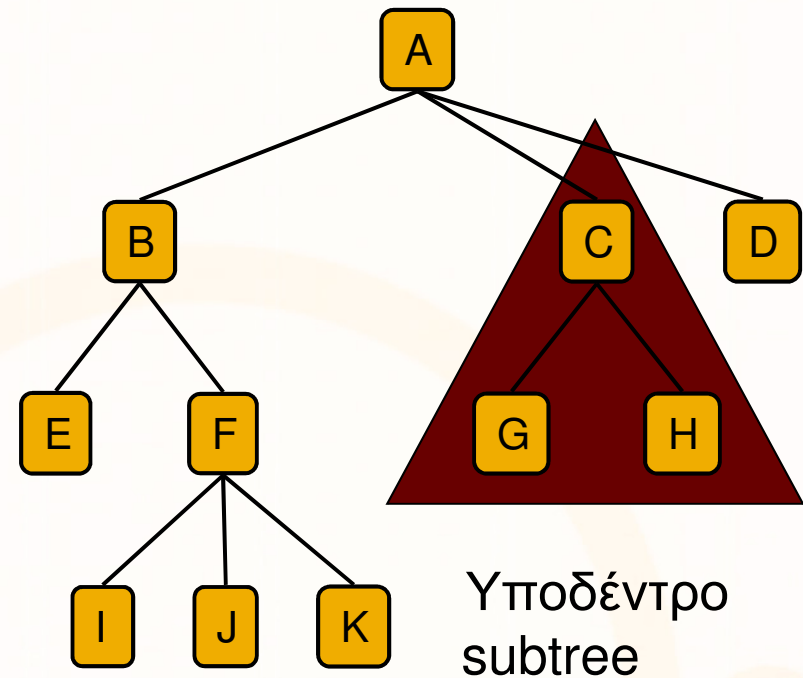
π.χ. το βάθος της ρίζας ενός δένδρου είναι 1.

- **Βάθος ενός δένδρου** ονομάζουμε τον μέγιστο από τα βάθη των κόμβων.
- **Μονοπάτι ή διαδρομή (path)** ενός δένδρου είναι μια ακολουθία κόμβων v_1, v_2, \dots, v_k , όπου κάθε v_i είναι πατέρας του v_{i+1} . Το **μήκος** του μονοπατιού v_1, v_2, \dots, v_k είναι $k-1$.
- **Ύψος ενός κόμβου** : το μήκος του μονοπατιού από το βαθύτερο κόμβο (στο ίδιο υπό-δένδρο) προς τον κόμβο. π.χ. το ύψος οποιουδήποτε φύλλου είναι 0.
- **Ύψος ενός δένδρου** : το ύψος της ρίζας του δένδρου.

Ορολογία Δένδρων

- **Ρίζα(Root):** κόμβος χωρίς γονέα (A)
- **Εσωτερικός κόμβος:** κόμβος με τουλάχιστον ένα παιδί (A, B, C, F)
- **Εξωτερικός κόμβος(ή φύλλο-leaf):** κόμβος χωρίς παιδιά (E, I, J, K, G, H, D)
- **Πρόγονοι ενός κόμβου:** γονιός, παππούς, προ-παππούς κτλ.
- **Απόγονοι ενός κόμβου:** παιδιά, εγγόνια, δισέγγονα, etc.
- **Υπόδενδρο:** δένδρο αποτελούμενο από ένα κόμβο και τους απογόνους του

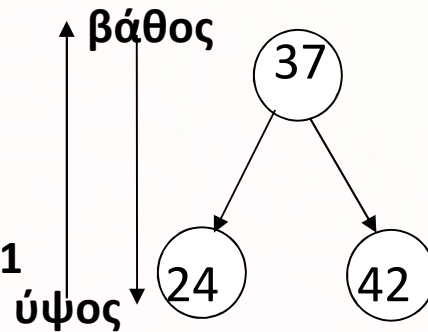
Παράδειγμα

Βάθος (Depth/Level) κόμβου: 1

Ύψος (Height) κόμβου: 0

Βαθμός Δένδρου = 0

Βάθος (Δένδρου): 2

Ύψος (Δένδρου): 1

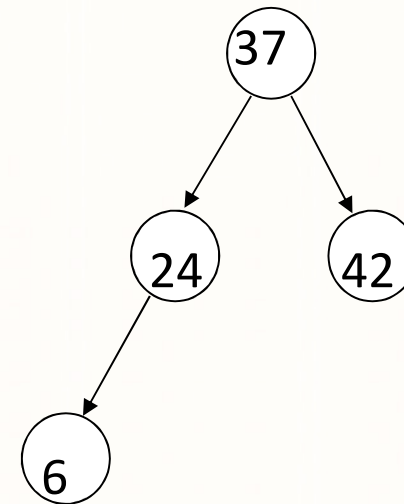
Βάθος κόμβου 37: 1

Ύψος κόμβου 37: 1

Βάθος κόμβου 24: 2

Ύψος κόμβου 24: 0

Βαθμός Δένδρου = 2

Βάθος (Δένδρου) : 3

Ύψος (Δένδρου) : 2

Βάθος κόμβου 24: 2

Ύψος κόμβου 24: 1

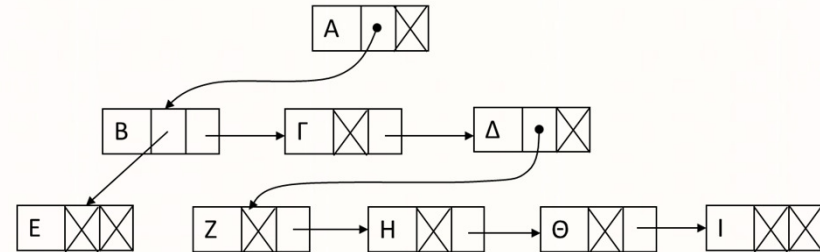
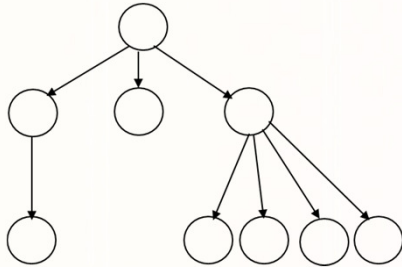
Βάθος κόμβου 6: 3

Ύψος κόμβου 6: 0

Βαθμός Δένδρου = 2

Αναπαράσταση Δένδρων στη Μνήμη

- Υπάρχουν πολλοί τρόποι να αναπαραστήσουμε ένα κόμβο δέντρου στη μνήμη.

- Κάθε κόμβος αποτελείται από κάποιο αριθμό πεδίων:
 - Τα πραγματικά δεδομένα του κόμβου** (το κλειδί), και
 - τα υπόλοιπα πεδία περιέχουν **στοιχεία σχετικά με τη δομή του δένδρου**, δηλαδή περιγράφουν με κάποιο τρόπο τη σχέση του συγκεκριμένου κόμβου με άλλους κόμβους του δένδρου. Για παράδειγμα:
 - αναφορές στα παιδιά του
 - Αν είναι η ρίζα, εσωτερικός ή φύλο

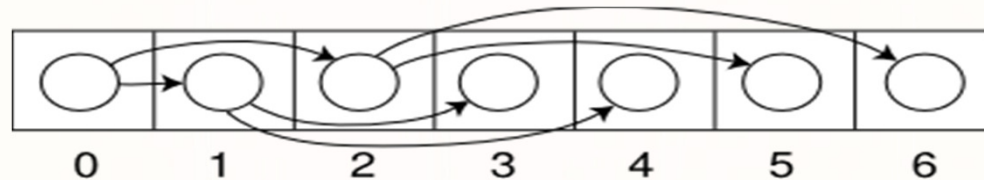
Αναπαράσταση Δένδρων στη Μνήμη

- Για δένδρο βαθμού n κάθε κόμβος έχει την πιο κάτω μορφή:

Info p_1 p_2 ... p_n

όπου ο p_i είναι δείκτης στο i -οστό παιδί του κόμβου.

- Εναλλακτικά θα μπορούσαμε να αναπαραστήσουμε ένα δένδρο μέσα σε ένα **στατικά ορισμένο πίνακα**. Π.χ. όπου οι δείκτες είναι απλά αριθμοί (θέσεις του πίνακα).

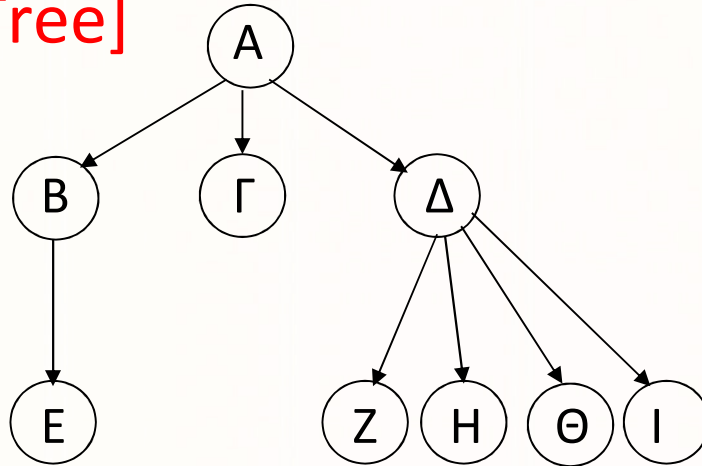
- Και στις δυο περιπτώσεις θέλουμε 4 bytes ανά δείκτη (σε x86) ή integer θέσης πίνακα. Αν έχουμε ένα 5-αδικό δέντρο τότε κάθε κόμβος χρειάζεται επιπλέον 20 bytes.
- Αν ένας κόμβος δεν έχει παιδιά τότε αυτοί οι δείκτες θα μένουν αναξιοποίητοι, επομένως θα έχουμε σπάταλη χώρου.

Αναπαράσταση Δένδρων στη Μνήμη

- **Πρόβλημα:** Μείωση της σπατάλης χώρου από **αχρησιμοποίητους** δείκτες/αναφορές.
- **Λύση:** Μπορούμε να μετατρέψουμε ένα δέντρο **n -αδικό** (κάθε κόμβος με n παιδιά) σε ένα **2-αδικό** (κάθε κόμβος με 2 παιδιά) χρησιμοποιώντας την πολιτική «**Πρώτο Παιδί / Επόμενο Αδέρφι**» (**First Child/Next Sibling**)
- Δηλαδή κάθε κόμβος u περιέχει
 1. τα δεδομένα του κόμβου,
 2. δείκτη στο αριστερότερο (πρώτο) παιδί του u ,
 3. δείκτη στον επί δεξιά αδελφό του u , αν υπάρχει.
- Αυτή η πολιτική μας επιτρέπει να μειώσουμε τον αριθμό των δεικτών

Παράδειγμα αναπαράστασης δένδρου

[Normal Tree]

Δένδρο Βαθμού n ($n=4$)

Συνολικές Αναφορές:

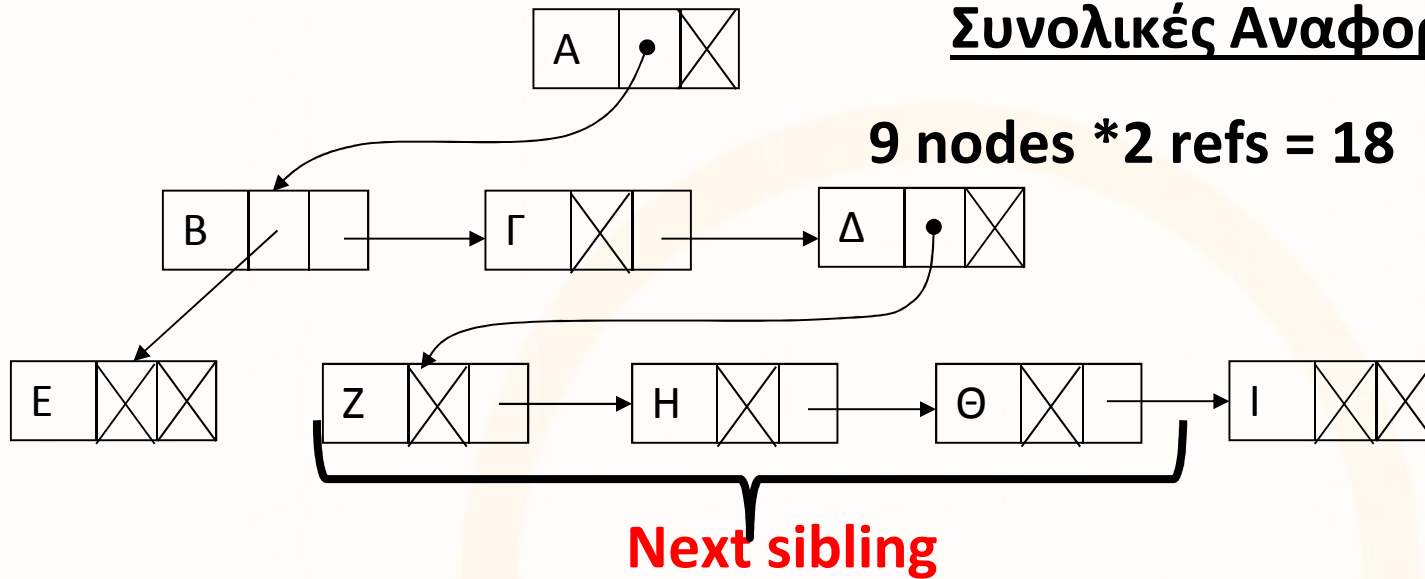
$9 \text{ nodes} * 4 \text{ refs} = 36$

[First Child/Next Sibling]

Δένδρο Βαθμού n ($n=2$)

Συνολικές Αναφορές:

$9 \text{ nodes} * 2 \text{ refs} = 18$

Διάσχιση Δένδρων

- Αν θέλουμε να επισκεφθούμε όλους τους κόμβους ενός δένδρου, μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε ένα από τους πιο κάτω τρόπους, οι οποίοι διαφέρουν στη σειρά με την οποία εξετάζουν τους κόμβους.

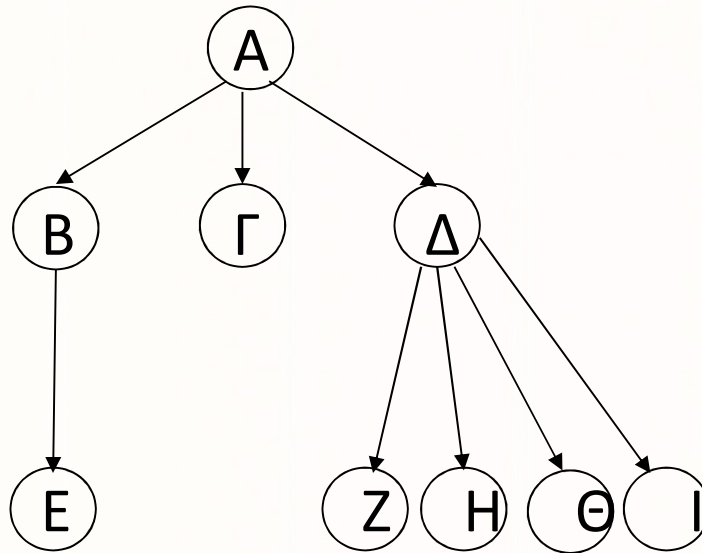
1. Προθεματική Διάσχιση: (Preorder Traversal) επισκεπτόμαστε (εκτυπώνουμε) πρώτα τη ρίζα και ύστερα τα παιδιά της. Αναδρομικά η πράξη ορίζεται ως εξής:

```
Print_Preorder(treenode u)
    Print u;
    foreach child v of u
        Print_Preorder(v)
```

2. Μεταθεματική Διάσχιση: (Postorder Traversal) επισκεπτόμαστε (εκτυπώνουμε) πρώτα τα παιδιά και ύστερα τη ρίζα του δένδρου. Αναδρομικά η πράξη ορίζεται ως εξής:

```
Print_Postorder(treenode u)
    foreach child v of u
        Print_Postorder(v)
    Print u;
```

Παράδειγμα Διάσχισης δένδρου


```
Print_Preorder(treenode u)
  Print u;
  foreach child v of u
    Print_Preorder(v)
```

```
Print_Postorder(treenode u)
  foreach child v of u
    Print_Postorder(v)
  Print u;
```

Προθεματική Διάσχιση (Preorder) : **A** B E Γ Δ Z Η Θ Ι

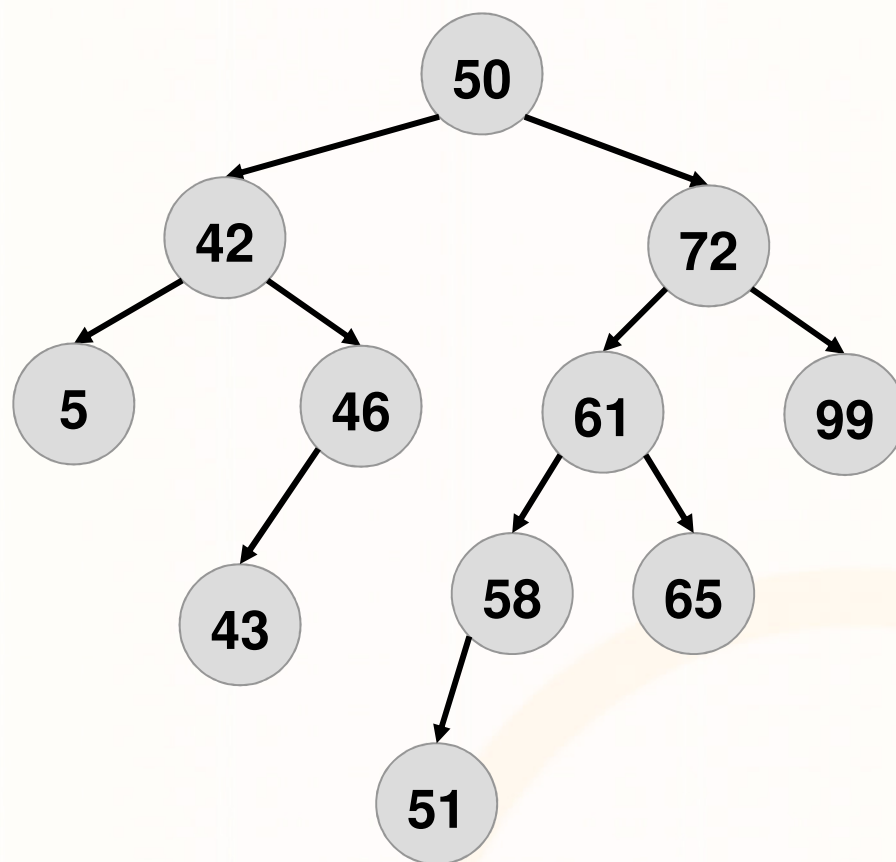
Μεταθεματική Διάσχιση (Postorder) : E B Γ Z Η Θ Ι Δ **A**

Άλλες Χρήσιμες Πράξεις του ΑΤΔ Δένδρο

Parent (u)	επέστρεψε τον πατέρα του u
Children (u)	επέστρεψε τα παιδιά του u
FirstChild (u)	επέστρεψε το πρώτο παιδί του u
RightSibling (u)	επέστρεψε τον κόμβο στα δεξιά του u
LeftSibling (u)	επέστρεψε τον κόμβο στα αριστερά του u
IsLeaf (u)	αν το u είναι φύλλο τότε δώσε true, διαφορετικά δώσε false
IsRoot (u)	αν το u είναι η ρίζα του δένδρου δώσε true, διαφορετικά δώσε false
Depth (u)	δώσε το βάθος του u στο δένδρο.

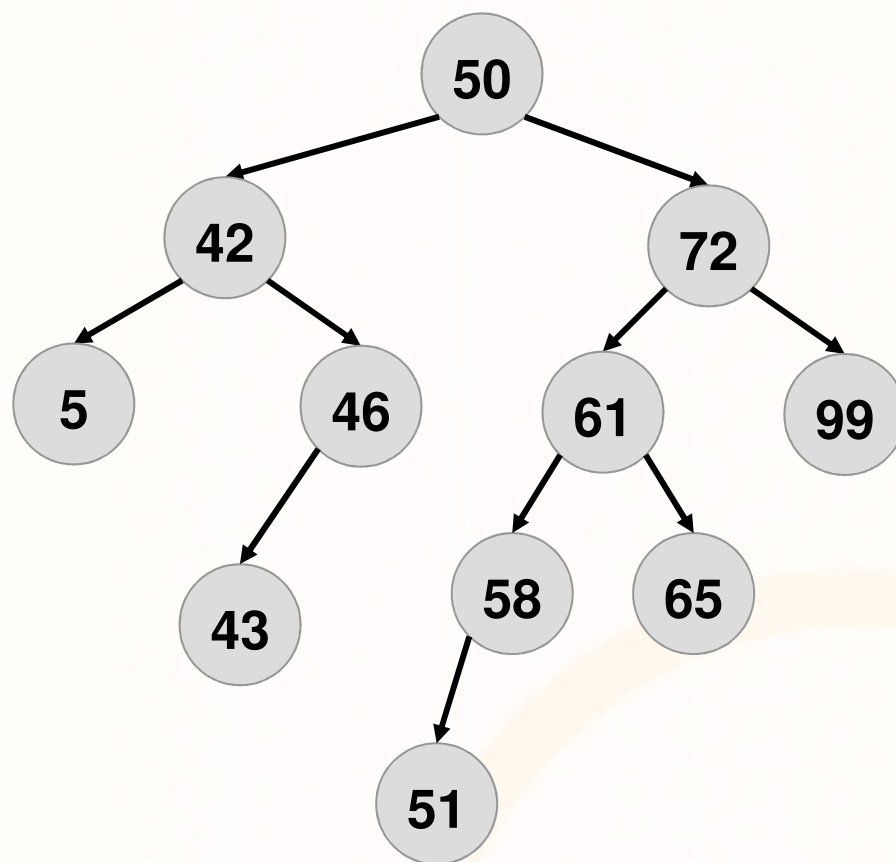
Δέντρα: Ασκήσεις

Ποιος είναι ο βαθμός του κόμβου 99;

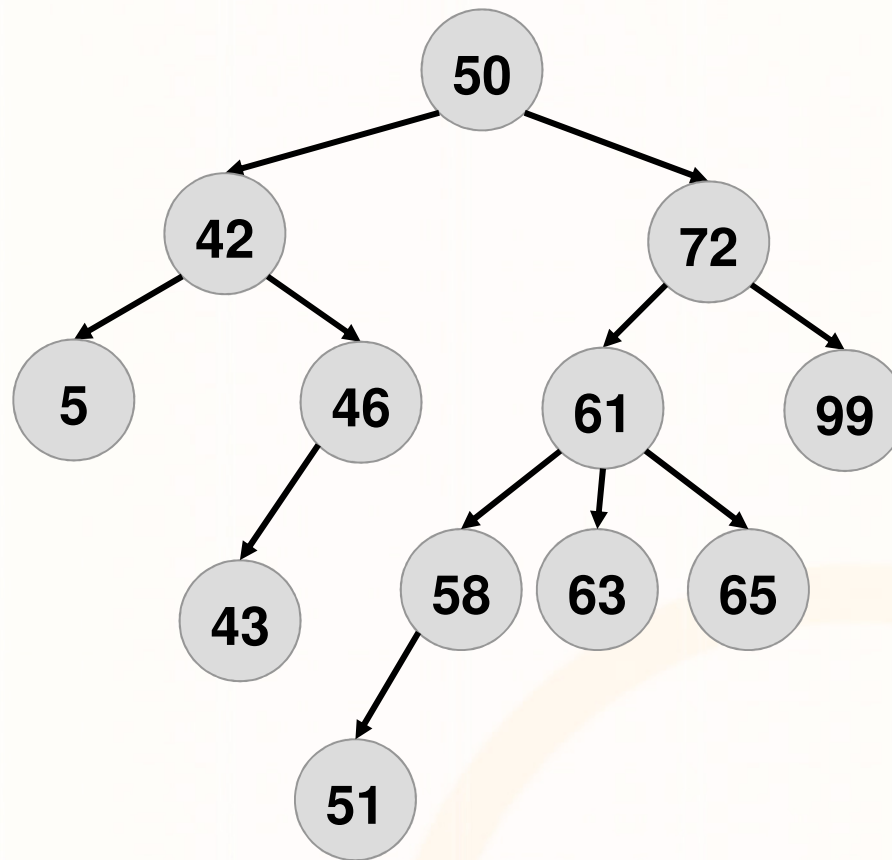
Δέντρα: Ασκήσεις

Ποιος είναι ο βαθμός του κόμβου 61;

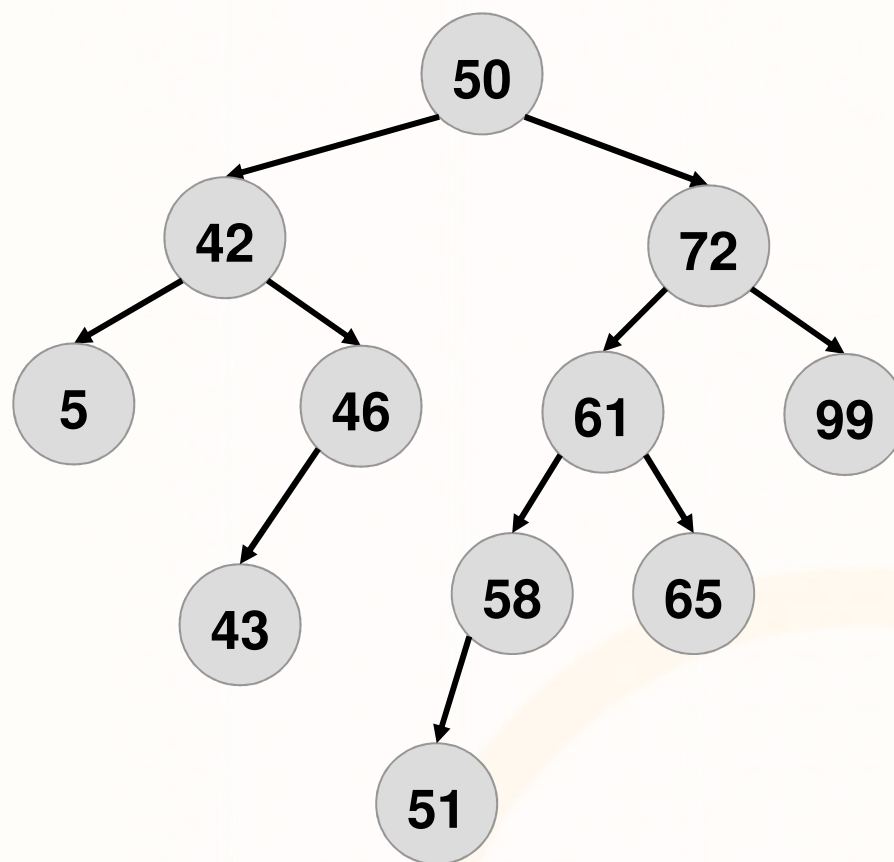
Δέντρα: Ασκήσεις

Ποιος είναι ο βαθμός του δέντρου;

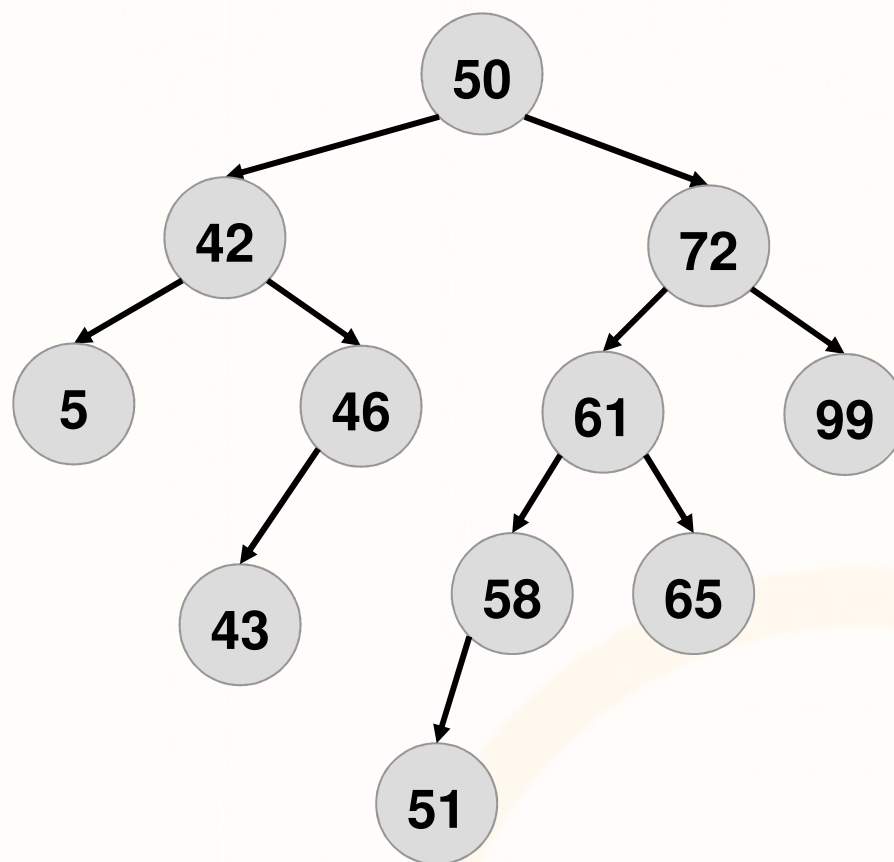
Δέντρα: Ασκήσεις

Ποιο είναι το ύψος του κόμβου 51;

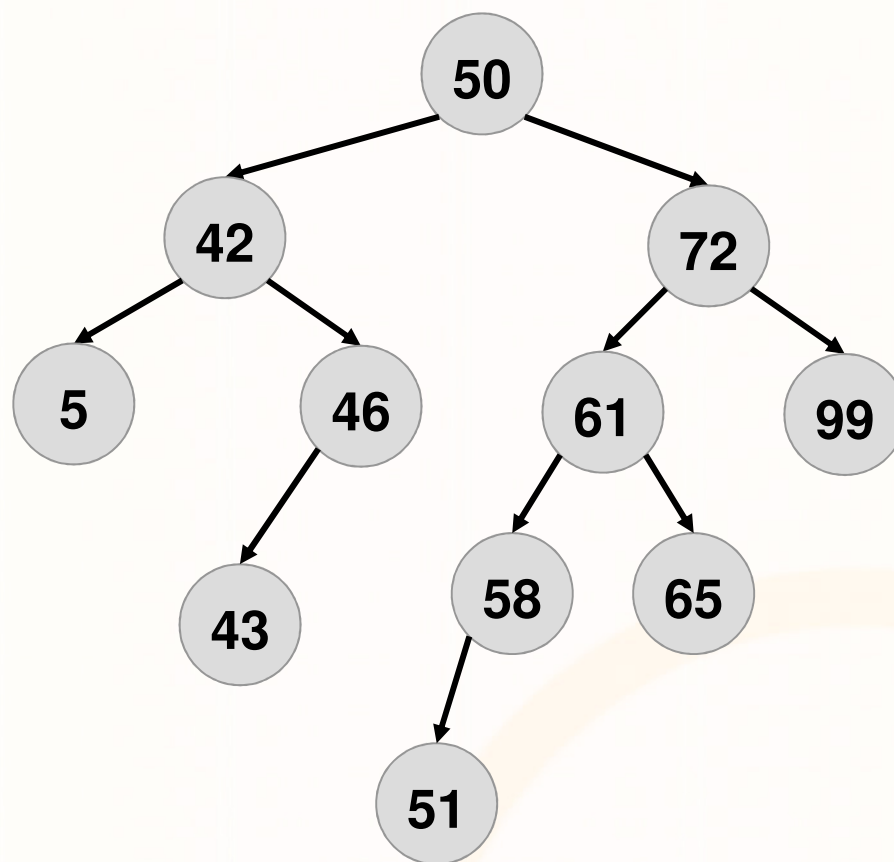
Δέντρα: Ασκήσεις

Ποιο είναι το ύψος του κόμβου 58;

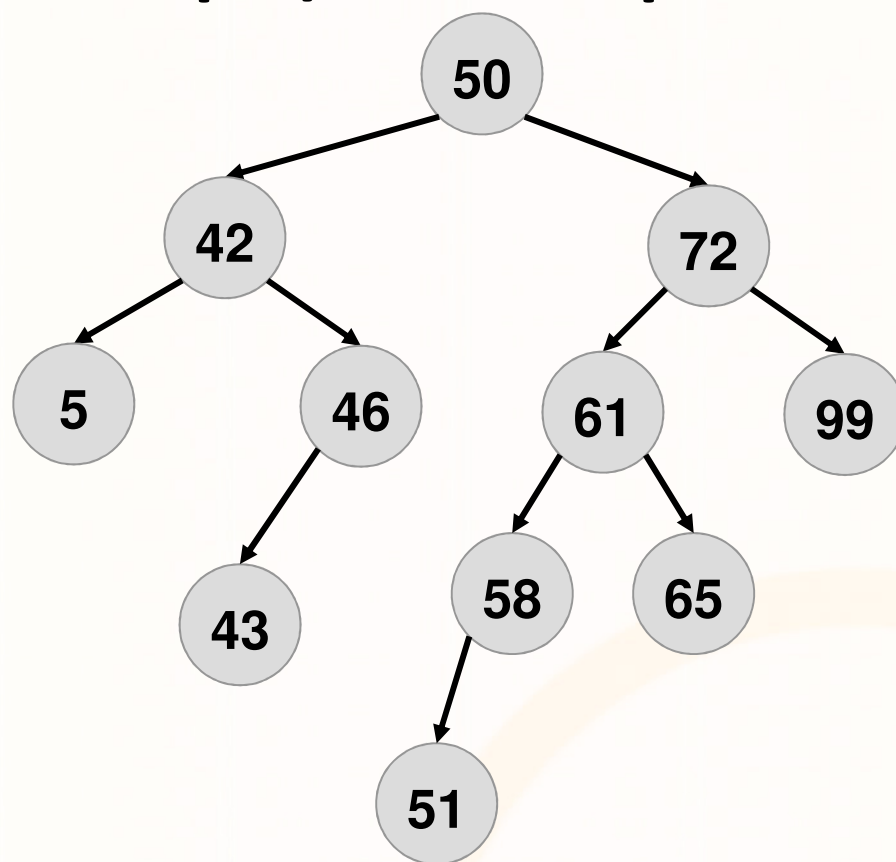
Δέντρα: Ασκήσεις

Ποιο είναι το ύψος του κόμβου 72;

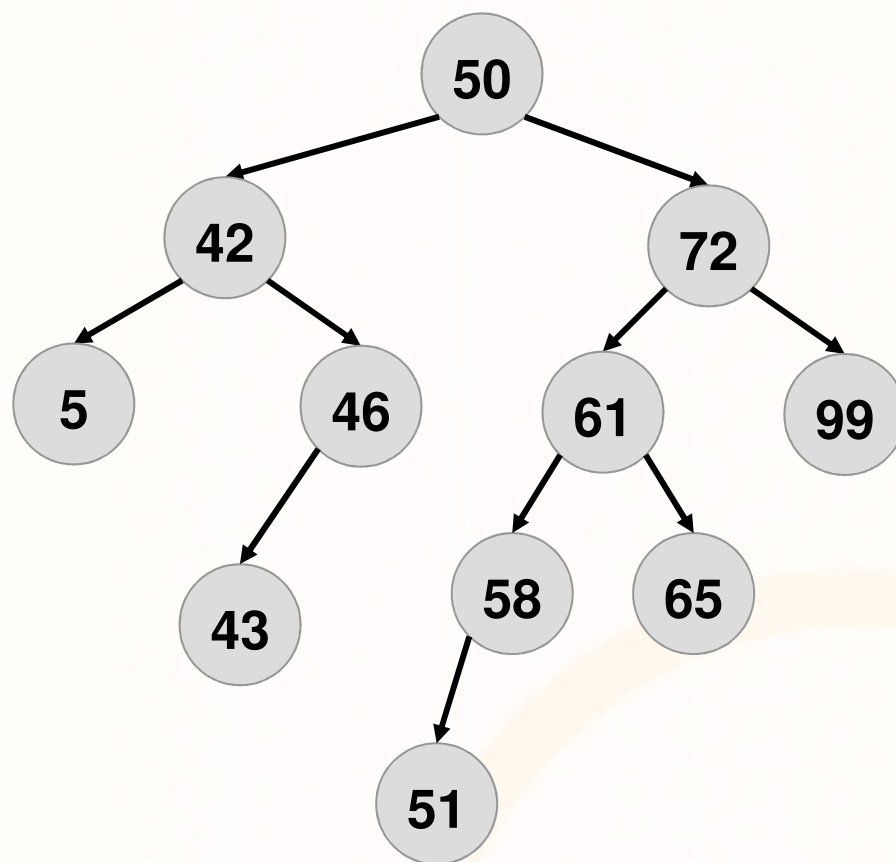
Δέντρα: Ασκήσεις

Ποιο είναι το ύψος του δέντρου;

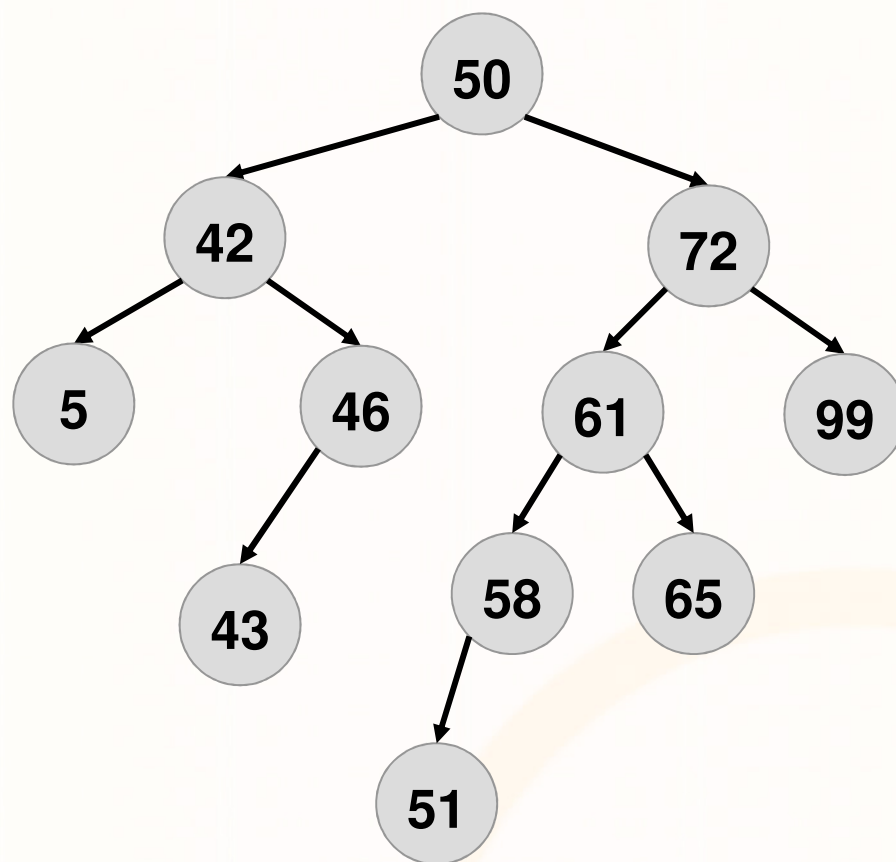
Δέντρα: Ασκήσεις

Ποιο είναι το βάθος του κόμβου 50;

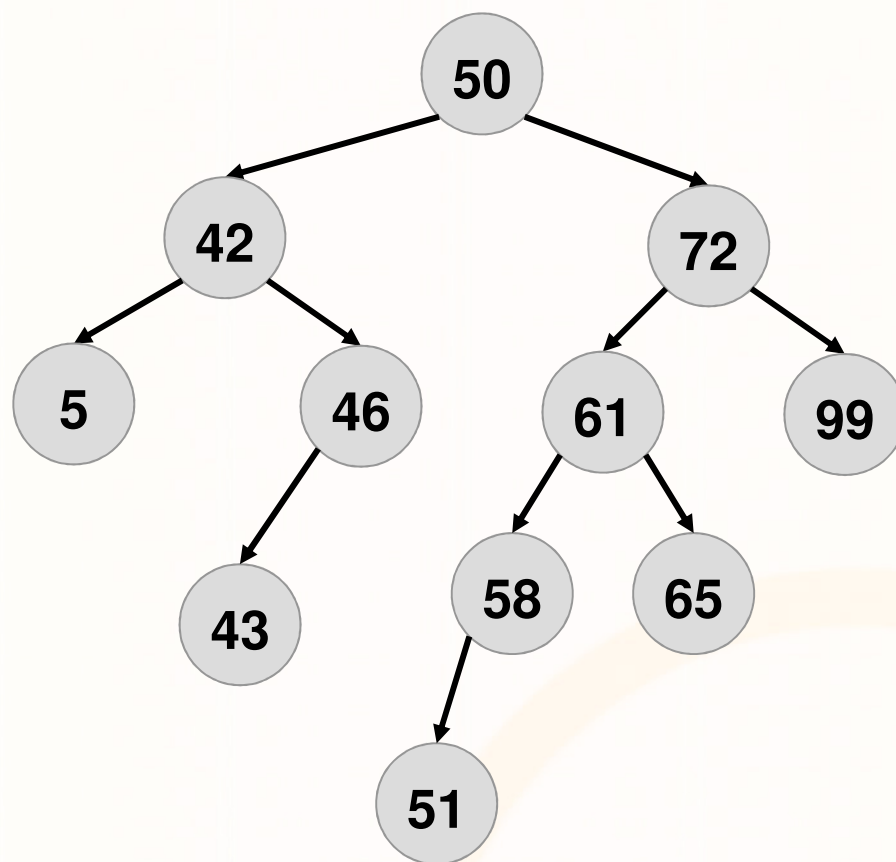
Δέντρα: Ασκήσεις

Ποιο είναι το βάθος του κόμβου 46;

Δέντρα: Ασκήσεις

Ποιο είναι το βάθος του κόμβου 51;

Δέντρα: Ασκήσεις

Κατασκευάστε ένα suffix trie για τις λέξεις: BIG, BID, BAG, GOOD, BAD, GET

Δέντρα: Ασκήσεις

Μετατρέψτε το προηγούμενο suffix trie σε patricia trie